

«Kas direktorikohustuste vastuvõtmine ei olnud justkui tundmatust kohas pea ees vette hüppamine?»

«Jah, mingil määral kindlasti. Kuid arvan, et tasub proovida. Mul on head abilisid, kellega mõtlemine ühtmoodi ning kellele võib loota. Rutiin mulle ei meeldi.

Kogemusi on väga vähe, aga iga töö tahab tegemist. Praegu on veel liiga vähe tehtud, et mingeid hinnanguid anda. Kuid õpetajaamet ongi üks iseõppija amet, tuleb ju koolis ette palju ebatüüpilisi situatsioone, millele kindlaid lahendusmudeleid ei ole olemas.

Meie koolis õpib praegu ligi 900 õpilast, maja on ehitatud aga umbes 640 õpilase jaoks, arvestamata veel seda, et keelte õpetamine käib gruppides. Seepärast õpivad kuueaastased endises lasteaias ning kaheksa klassikomplekti kolmekümne viiest käivad teises vahetuses.

Õpetajad elavad praegu üle põlvkondade vahetust. On vanemaid, üle 50 pedagooge, on 25–30-aastaseid ja päris noori. Peaaegu puudub keskeline, neljakümne ringis õpetajate kaader. Probleeme on küll igasuguseid, kuid omavahelisi hõõrumisi meil ei ole.

Mina arvan, et kõigil, kes soovivad, peab olema võimalus keskhariduse saamiseks, vägisi kedagi õppima sundida aga ei saa. Puudulike hinnetega õpilaste üleviimise juures järgmise klassi on minu arvates üks «aga». Nimelt oht, et kes näiteks juba kuuendas klassis ei õppinud, ei oska seitsmendas enam midagi.

Kõik probleemid arutame õpilastega läbi ning otsime siis mõistliku lahenduse. Näiteks ei õpi tüdrukud sõjalist algõpetust, küll aga veidi tsiviilkaitset. Meditsiinitundides hakkavad neid õppima kõigepealt just eluks vajalikku — haigete laste hooldamist jms.

Koolinädal on meil nagu mujalgi viiepäevane. Kuid laupäevitigi käib majas tõsine töö. Siis toimuvad spordivõistlused ning mitmed konsultatsioonid, mis ei tähenda aga järelevastamist. Ma eitan põhimõtteliselt järelevastamist. Parandada saab sokki, mitte hinnet. Kui said kahe, siis kas õpid osa selgeks või mitte, ise tead. Milleks seda kahte veel parandada?

Päris hargharidusele üle minna veel ei julge, arvan, et pole selleks veel küpsed. Kuid

Mõte TPEDI-s matemaatikat õppida tekkis Tarmo Pajusel keskkooliaastatel. Keemia eriklassis õppides tegid 8 keemiatundi nädalas selgeks, et vähemalt seda täppisteadust kõrgemal tasemel õppida küll ei taha. Ning matemaatika sai lemmikuks tänu keskkooli matemaatikaõpetajale.

1983. aastal matemaatika-füüsikateaduskonna lõpetamise järel sai Tarmo Pajus lisaks kõrgkoolidiplomile veel suunamise Saku keskkooli. Koht oli tuttav, möödus ju Sakus

üks osa praktikaajast. Märksa keerulisem oli aga, et täitma tuli hakata ka viienda klassi juhataja kohustusi. Seni kujutas noor mees end ikka vanema astme õpilaste matemaatikaõpetajana, nüüd aga tuli justkui väiksest taevast oma hoole alla võtta veel 41 väikest poissi-tüdrukut. Kolmeaastase pedagoogitöö järel tuli kaks aastat õppealajuhatajana leiba teenida ning möödunud sügisel sai matemaatikaõpetajast Tarmo Pajusest Saku keskkooli direktor.

Et igal tegevusel oleks eesmärk

järgmisest õppeaastast tahame ainetunde veidi jaotada, et vastavalt huvidele saaksid mõned õpilased reaalaaineid, teised humanitaaraineid rohkem.»

«Kuidas suhtute kooli volikogusse, kuhu kuuluvad ka šeffettevõtte esindajad?»

«Volikogu meil ei ole, küll aga oleme nõu pidanud baasettevõtte juhtidega. Tegime neile meie majas ekskursiooni ning näitasime ära kõik õigeks volikogu, kus asutused kooli mured enda kanda võtavad. Ei lähe ju minagi tehase eelarvet planeerima. Seepärast arvan, et pole mõtet kokku kutsuda suvalist gruppi inimesi. Koolielu sisulisi külg

peavad juhtima ikka vahetult kooliga seotud inimesed. Kui tekib probleem, tuleb neid asjaosalistega arutada. Nime-taksin seda pigem kooliparlamendiks. Aga püsivat volikogu koosseisu ma ei poolda.»

«Ametiõpetus koolis?»

«Polütehnilise tööõpetuse tundides õpivad poisid traktoristiametit, varem oli ka autoõpetus, nüüd enam kahjuks mitte. Tüdrukud võivad õppida õlletehases karastusjookide tehnoloogiat, käia tööl lasteaedades.

Ka EMMI plaanib õpilasi kaasata. Kunagi töötas instituudis kodumajanduskool ning et põlvkondade oskused ei läheks kaduma, on soov poistele õpetada galvaanikat, se-

patööd, fotograafiat. Instituudi abiga loodame ka arvutiõpetust õpetama hakata, senisest ühest tunnist nädalas ei piisa. Leian, et keskkoolis tulekski süvendada just nende ainete õpetamist, mis annavad nii üldhariduse kui eluks vajaliku tööoskuse. Praegusel tööõpetusel kahjuks rakenduslikku külge ei ole.»

«Kooliaasta algul ütlesite, et tahate kõigepealt muuta koolimaja kodusemaks ja hubasemaks.»

«Natuke on maja muutunud küll. Olen püüdnud muretseda lilli, saal sai kardinad. Veidi hubasemaks on muutunud ainekabinetidki, need ei ole enam nii kroonulikud.

Aga tööd on palju, katused lagunevad, koridori põrandad on läbi, maja fassaadi nägite vast isegi. Loodame siin abi leida baasettevõtetelt.

Kooli majanduslik külg on veidi paranenud. Enam ei pea kõike vaid kümnerublaliste tšekkidega ostma. Tahame välja töötada oma kooli sümbolika (kleeps, vimplid jms.) Eelarves selleks summasid eraldatud ei ole, õnneks lubas õlletehas meid aidata.»

«Mida teeb koolidirektor vabal ajal? Kui suur on Teie perekond?»

«Püüan ikka üht-teist teha. Filmin, teen pilte, natuke mängin pilli, laulan, tantsin, laupäeviti käin koolis korvpalli mängimas. See kõik on koolitööle heaks vahelduseks.

Abikaasa on samuti õpetaja. Meil on kaks last. Õpetajaamet on selles suhtes eba-inimlik, et oma perele jääb nii vähe aega. Saku koolis on meesõpetajaid üle 10, koor-mused on kõigil väga suured, sest ainult nii võib korraliku palga saada. Selle all aga kannatab tihti töö kvaliteet. Kvaliteedi hindamine on raske, kuigi tegelikult peaks just kvaliteet palka mõjutama. Arvan, et 20-tunnise nädalakoor-muse juures peaks õpetaja kuupalk olema 250 rubla. On öeldud, et naise maailm on kodu, mehe kodu maailm. Et aga naise maailm saaks kodu olla, tuleks õpetajate palka tõsta. Sest tööle sunnib ju ikkagi, kõht, kultuurivajadusest üksi ei piisa (tegelikult nõuab seegi raha.)»

«Mis meie elus kõige rohkem häirib?»

«Ma ei kannata millegi liigset rõhutamist. Näiteks ei tohi rõhutatult kiriklikuks minna, nagu seda praegu on tehtud. Tunnistan küll õigeks kristliku kasvatuse põhimõtteid, aga kas peab kõike nii kõva häälega tegema? Siin on oht teise äärmusse kalduda.

Elu viivad edasi ajad, rahvuse kvaliteeti tõstb haridus. Praegu igasugust proovimistkatsetamist ei piirata, seepärast saab palju teha. Peamine on aga, et igal tegevusel oleks eesmärk.

Arvan, et minu töö tulemused peavad näha olema viie aasta pärast. Praegu on Saku kool üks Harju keskmine, tahaks aga, et ta oleks üle keskmise.»

Kohtume viie aasta pärast uuesti, siis on näha, kui kaugele oleme jõudnud.»

**KÜLLI KOPPELMAA
ALO RAIDMAA foto**